

drept pozitiv. București: ALL BECK, 1999. 606 p.

5. Flonta M., Keul H. K. *Filosofia practică a lui Kant*. Iași: Polirom, 2000. 272 p.

6. Grotius H. *Despre dreptul războiului și al păcii*. București: Editura Științifică, 1968. 1091 p.

7. Montesquieu I. Ch. *Despre Spiritul Legilor*. București: Editura Științifică, 1964. 325 p.

8. Kant Imm. *Critica rațiunii practice*. București: Paideia, 2003. 164 p.

9. https://ro.wikipedia.org/wiki/Thomas_Hobbes (vizitat la data de 06.11.2017).

10. https://ro.wikipedia.org/wiki/Charles_de_Secondat_baron_de_Montesquieu (vizitat la data de 06.11.2017).

11. https://ro.wikipedia.org/wiki/Jean-Jacques_Rousseau (vizitat la data de 06.11.2017).

INFORMAȚIA DESPRE AUTOR

Ina BOSTAN,
doctor în drept, conferențiar
universitar interimar, Universitatea
Tehnică din Moldova
e-mail: elaalexandra@mail.ru
tel. 069554662

INFORMATION ABOUT AUTHOR

Ina BOSTAN,
doctor of law, interim professor,
Technical University of Moldova
e-mail: elaalexandra@mail.ru
tel. 069554662

CZU 336.22

IMPUNEREA FISCALĂ A BUNURILOR ȘI SERVICIILOR CU TAXĂ PE VALOARE ADĂUGATĂ

Lilia GULCA,

doctor în drept, conferențiar universitar interimar Universitatea de Studii
Europene din Moldova

REZUMAT

Taxa pe valoare adăugată reprezintă un mod de colectare la buget a unei părți din valoarea mărfurilor livrate, serviciilor prestate, supuse impozitării pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a unei părți din valoarea mărfurilor, serviciilor impozabile importate în Republica Molodva. Astfel fiind un impozit pe consum, se aplică asupra unui spectru larg de mărfuri și servicii, desigur cu excepția celor ce sunt scutite de impozitare. Impozitul poate fi achitat la fiecare dintre etapele de circulație a mărfurilor până la consumul lor final. Aceeași ordine se aplică și în cazul prestării serviciilor, dacă în procesul de prestare a serviciilor consumatorului final participă mai mult de un subiect impozabil.

Cuvinte-cheie: taxa pe valoare adăugată, bunuri, servicii, import, export.

TAX IMPLEMENTATION OF GOODS AND SERVICES BY ADDED VALUE

Lilia GULCA,

doctor in Law, Associate Professor University of European Studies of
Moldova

SUMMARY

Value Added Tax is a way of collecting to the budget a part of the value of goods delivered, services rendered, subject to taxation on the territory of the Republic of Moldova, as well as a part of the value of the goods, taxable services imported into the Republic of Molodva. Such a consumption tax applies to a wide range of goods and services, of course, except for those exempt from taxation. The tax may be paid at each stage of the movement of the goods until their final consumption. The same order also applies to the provision of services if more than one taxable person is involved in the final consumer service.

Keywords: Value Added Tax, Goods, Services, Import, Export.

Actualitatea temei rezultă din faptul că taxa pe valoarea adăugată este o taxă care cuprinde toate fazele circuitului economic, respectiv producția, serviciile și distribuția până la vânzările către consumatorii finali, inclusiv. Din punct de vedere al bugetului de stat, taxa pe valoarea adăugată este un impozit indirect care se stabilește asupra operațiilor privind transferul proprietății bunurilor și asupra prestărilor de

servicii, fiind o taxă unică ce se percepe în mod fracționat corespunzător valorii adăugate la fiecare stadiu al circuitului economic. Valoarea adăugată este echivalență cu diferența dintre vânzările și cumpărările aferente aceluiași stadiu al circuitului economic.

Materialul de bază. Impozitarea fiscală a bunurilor și serviciilor cu taxa pe valoare adăugată este reglementat de:

1. Codul Fiscal al Republicii

Moldova, nr. 1163 din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială*.

2. Legea Republicii Moldova cu privire la tariful vamal, nr. 1380-XIII din 20.11.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. ediție specială*.

3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoare adăugată, nr. 93 din 01.02.2013. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 2013, nr. 27-30, art. nr. 140*.

Taxă pe valoarea adăugată (în continuare - T.V.A.) - impozit de stat care reprezintă o formă de colectare la buget a unei părți a valorii mărfurilor livrate, serviciilor prestate care sunt supuse impozitării pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a unei părți din valoarea mărfurilor, serviciilor impozabile importate în Republica Moldova [1, p. 20].

Perioada fiscală privind T.V.A. constituie o lună calendaristică, începând cu prima zi a lunii.

În cazul anulării înregistrării, ultima perioadă fiscală începe în prima zi a lunii în care a avut loc anularea și se termină în ultima zi a lunii când a intrat în vigoare actul cu privire la anularea înregistrării.

Data obligației fiscale privind T.V.A. este data livrării care se consideră data predării mărfurilor, prestării serviciilor [2, p. 15], pentru mărfurile de export data livrării se consideră data scoaterii lor de pe teritoriul Republicii Moldova. În cazul livrării de bunuri imobiliare, data livrării se consideră data trecerii bunurilor imobiliare în proprietatea cumpărătorului la data înscrierii lor în registrul bunurilor imobiliare. Pentru servicii, data livrării se consideră data

prestării serviciului, data eliberării facturii fiscale [3, p. 20] sau data la care plata se efectuează subiectului impozabil, parțial sau în întregime, în dependență de ce are loc mai înainte.

Excepție:

1) data livrării se consideră data eliberării facturii fiscale sau data primirii plății, în dependență de ce are loc mai înainte:

- dacă factura fiscală este eliberată sau plata este primită până la momentul efectuării livrării.

- dacă mărfurile, serviciile sunt livrate regulat pe parcursul unei anumite perioade de timp stipulate în contract.

2) în cazul livrării de mărfuri și servicii în cadrul unui contract de leasing (financiar sau operațional), data livrării se consideră data specificată în contract pentru plata ratei de leasing. În cazul încasării ratei de leasing în avans, data livrării se consideră data încasării avansului.

3) pentru mărfurile importate [4, p. 13] utilizate pentru desfășurarea activității de întreprinzător, termenul obligației fiscale se consideră data declarării mărfurilor la punctele vamale, iar data achitării - data depunerii de către importator (declarant) sau de către un terț a mijloacelor bănești la casieria organului vamal sau la Contul Unic Trezorerial, confirmată printr-un extras din contul bancar.

4) la serviciile importate, utilizate pentru desfășurarea activității de întreprinzător, termenul obligației fiscale și data achitării T.V.A. se consideră data efectuării plății, inclusiv a plății prelabile pentru serviciul de import.

Locul livrării:

1) mărfurilor:

- se consideră locul de aflare a mărfurilor la momentul predării (transmiterii) sau la momentul tre-

cerii lor în posesia cumpărătorului (beneficiarului).

- dacă mărfurile sunt furnizate cu transportul cumpărătorului (beneficiarului) sau de către o organizație de transport, atunci locul livrării mărfurilor este locul de aflare a mărfurilor la începutul transportării.

2) energiei electrice, a celei termice și a gazului se consideră locul primirii lor.

3) serviciilor:

a) locul aflării bunurilor imobiliare - dacă serviciile sunt legate nemijlocit de aceste bunuri;

b) calea pe care se efectuează transportul, luându-se în considerare distanța parcursă - la prestarea serviciilor de transport;

c) locul prestării efective a serviciilor [5, p. 12].

d) locul utilizării și posedării serviciului - la darea în arendă a bunurilor mobile tangibile;

e) sediul, iar în cazul în care acesta lipsește - domiciliul sau reședința beneficiarului.

f) locul destinației mărfurilor, expediate după prelucrare - la prelucrarea mărfurilor pe teritoriul vamal și în afara teritoriului vamal.

g) locul livrării serviciilor (sediul), iar în cazul în care un asemenea loc lipsește - domiciliul sau reședința persoanei care prestează servicii de telefonie IP, etc.

Înregistrarea subiectului impozabil. Subiectul care desfășoară activitatea de întreprinzător, cu excepția autorităților publice, instituțiilor publice, exclusiv instituțiilor de învățământ public, instituțiilor medico-sanitare publice și private, și deținătorilor patentei de întreprinzător, este obligat să se înregistreze ca contribuabil al T.V.A. dacă el, într-o oricare perioadă de 12 luni consecutive, a efectuat livrări de mărfuri, servicii

în sumă ce depășește 600000 lei, cu excepția livrărilor scutite de T.V.A. Subiectul este obligat să înștiințeze oficial organul fiscal, completând formularul respectiv, și să se înregistreze nu mai târziu de ultima zi a lunii în care a avut loc depășirea. Subiectul se consideră înregistrat din prima zi a lunii următoare celei în care a avut loc depășirea.

Subiectul care desfășoară activitatea de întreprinzător are dreptul să se înregistreze în calitate de contribuabil al T.V.A., dacă el preconizează efectuarea livrărilor impozabile de mărfuri sau servicii. Subiectul se consideră înregistrat din prima zi a lunii următoare celei în care a fost depusă la organul fiscal cererea de înregistrare, cu excepția cazurilor menționate mai sus.

Subiectul care desfășoară activitatea de întreprinzător și care beneficiază de import de servicii, cu excepția celor scutite de T.V.A. a căror valoare fiind adăugată la valoarea livrărilor de mărfuri, servicii, efectuate pe parcursul oricărui 12 luni consecutive, depășește 600000 de lei este obligat să se înregistreze ca contribuabil al T.V.A. în modul stabilit.

La înregistrarea subiectului impozabil, organul fiscal este obligat să-i elibereze certificatul de înregistrare, aprobat în modul stabilit, cu indicarea: a) denumirii (numelui) și adresei juridice ale subiectului impozabil; b) datei înregistrării; c) codului fiscal al subiectului impozabil. Anularea înregistrării. În cazul suspendării livrărilor supuse T.V.A., subiectul impozabil este obligat să informeze despre aceasta organul fiscal. Anularea înregistrării ca contribuabil al T.V.A. se efectuează în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat. În momentul anulării înregis-

trării contribuabilului T.V.A., el se consideră ca subiect care a efectuat o livrare impozabilă [1, pag. 20] a stocurilor sale de mărfuri și a mijloacelor fixe pentru care, la momentul procurării lor, T.V.A. a fost trecută în cont și trebuie să achite datoria la T.V.A. pentru această livrare. Valoarea impozabilă a livrării respective se consideră valoarea ei de piață, iar pentru activele supuse uzurii – valoarea cea mai mare dintre valoarea contabilă și valoarea de piață.

Organul fiscal este în drept să anuleze de sine stătător înregistrarea contribuabilului T.V.A. în cazul în care:

- subiectul impunerii nu a prezentat declarație privind T.V.A. pentru fiecare perioadă fiscală;
- informația prezentată despre sediul subiectului și sediul subdiviziunilor acestuia este neveridică.

Elementele T.V.A. ca și la celelalte impozite și taxe sunt: subiect, obiect, baza impozabilă, termenul de achitare, etc. Subiecții impozabili cu TVA sunt: [1, p. 21]

a) persoanele juridice și fizice care desfășoară activitatea de întreprinzător, nerezidenții care desfășoară activitatea de întreprinzător în Republica Moldova prin intermediul reprezentanței permanente conform art. 5 pct. 15), care sunt înregistrați sau trebuie să fie înregistrați în calitate de plătitori de T.V.A.;

b) persoanele juridice și fizice care desfășoară activitatea de întreprinzător, nerezidenții care desfășoară activitatea de întreprinzător în Republica Moldova prin intermediul reprezentanței permanente [7, p. 4], care importă mărfuri, cu excepția persoanelor fizice care importă mărfuri de uz sau consum personal [8, p. 6] a căror valoare nu depășește limita

stabilită de legislația în vigoare;

c) persoanele juridice și fizice, cu excepția organizațiilor social-politice, nerezidenții care desfășoară activitatea de întreprinzător în Republica Moldova prin intermediul reprezentanței permanente, care importă servicii, indiferent de faptul dacă sunt sau nu sunt înregistrați în calitate de plătitori de T.V.A.

Obiecte impozabile constituie [9, p. 6]: a) livrarea mărfurilor, serviciilor de către subiecții impozabili, reprezentând rezultatul activității lor de întreprinzător în Republica Moldova; b) importul mărfurilor, în Republica Moldova, cu excepția mărfurilor de uz sau consum personal importate de persoane fizice, a căror valoare nu depășește limita stabilită de legislația în vigoare, importate de către persoanele fizice. c) importul serviciilor în Republica Moldova.

Nu constituie obiecte impozabile: a) livrarea mărfurilor, serviciilor efectuată în interiorul zonei economice libere sau în cadrul regimului de antrepozit vamal; b) venitul sub formă de dobândă obținut de către locator în baza unui contract de leasing; c) livrarea de mărfuri și servicii efectuată cu titlu gratuit în scopuri de publicitate și/sau de promovare a vânzărilor în mărime anuală de 0,2% din venitul din vânzări obținut pe parcursul anului precedent anului în care se efectuează această livrare; d) transmiterea proprietății în cadrul reorganizării agentului economic.

Cotele T.V.A. [10, p. 7]: a) cota-standard - în mărime de 20% din valoarea impozabilă a mărfurilor și serviciilor importate și a livrărilor efectuate pe teritoriul Republicii Moldova; b) cote reduse în mărime de:

- 8% - la pâinea și produsele de panificație; la laptele și produsele

lactate, livrate pe teritoriul Republicii Moldova;

- 8% - la medicamentele indicate atât în Nomenclatorul de stat de medicamente, cât și autorizate de Ministerul Sănătății, la alcoolul etilic nedeenaturat destinat producerii farmaceutice și utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de Guvern, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum și medicamentele preparate în farmacii conform prescripțiilor magistrale, cu conținut de ingrediente (substanțe medicamentoase) autorizate;

- 8% - la mărfurile, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova;

- 8% - la gazele naturale și gazele lichefiate, atât la cele importate, cât și la cele livrate pe teritoriul Republicii Moldova;

- 8% - la producția din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie și horticultură în formă naturală, produsă, importată și/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, - sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată;

- 8% - la zahărul din sfeclă de zahăr, produs, importat și/sau livrat pe teritoriul Republicii Moldova;

c) cota zero - la mărfurile și serviciile livrate [1, p. 26].

Valoarea impozabilă a livrării impozabile, reprezintă valoarea livrării achitate sau care urmează a fi achitate (fără T.V.A.).

Dacă plata pentru livrare este, în totalitate sau parțial, achitată în expresie naturală, valoarea impozabilă a livrării impozabile constituie valoarea ei de piață, care se determină în conformitate cu prețul de piață, valoarea de piață [11, p. 5] și livrările efectuate la un preț mai mic decât cel de piață, fără efectuarea plății, în contul

retribuirii muncii [12 p. 10] impozitelor și taxelor care urmează a fi achitate, cu excepția T.V.A. În cazul aplicării metodelor și surselor indirecte de estimare a sumei obligației fiscale, valoarea impozabilă a livrării impozabile se consideră valoarea estimată în conformitate cu metodele și sursele indirecte de estimare a sumei obligației fiscale [13, p. 7].

Valoarea impozabilă a livrării impozabile a activelor supuse uzurii reprezintă valoarea cea mai mare din valoarea lor contabilă și valoarea de piață. La stabilirea valorii impozabile a livrării impozabile contractate în valută străină, cursul de schimb valutar care se aplică este cursul oficial al leului moldovenesc valabil la data la care apare obligația fiscală privind T.V.A.

Dacă operațiunea se efectuează în valută străină față de care Banca Națională a Moldovei nu cotează leul moldovenesc, atunci conversiunea are loc în două etape. Inițial, valuta străină este recalculată în altă valută străină față de care Banca Națională a Moldovei cotează leul moldovenesc. Pentru aceasta se folosește metoda directă de corelație între cursurile respectivelor valute străine. Suma obținută astfel în altă valută străină este recalculată în moneda națională la cursul oficial al leului moldovenesc valabil la data la care apare obligația fiscală privind T.V.A.

Valoarea impozabilă a livrării impozabile a mărfurilor, serviciilor, după livrarea sau achitarea lor, urmează a fi ajustată, cu condiția prezentării documentelor de confirmare prevăzute în Codul fiscal [14, p. 24]. Livrarea efectuată la un preț mai mic decât cel de piață din cauza relațiilor specifice stabilite între furnizor și consumator

sau din cauză că consumatorul este un angajat al furnizorului constituie o livrare impozabilă. Valoarea impozabilă a livrării respective constituie valoarea ei de piață. Valoarea impozabilă a mărfurilor importate constituie valoarea lor vamală, determinată în conformitate cu legislația vamală, precum și impozitele și taxele care urmează a fi achitate la importul acestor mărfuri, cu excepția T.V.A. Pentru livrări de mărfuri și servicii pe teritoriul Republicii Moldova, contractate în valută străină cu decontare în monedă națională, se aplică cursul oficial al leului moldovenesc la data plății, iar diferențele dintre valoarea calculată a mărfurilor, serviciilor la data eliberării facturii fiscale și valoarea calculată a mărfurilor, serviciilor la cursul oficial al leului moldovenesc stabilit la data plății constituie valoare impozabilă a livrării de mărfuri, servicii contractate în valută străină [15, p. 46].

Modul de calculare și achitare a T.V.A. Subiecții impozabili sunt obligați să declare și să achite la buget pentru fiecare perioadă fiscală, stabilită, suma T.V.A., care se determină ca diferență dintre sumele T.V.A. achitate sau ce urmează a fi achitate de către cumpărători (beneficiari) pentru mărfurile, serviciile livrate lor și sumele T.V.A. achitate sau ce urmează a fi achitate furnizorilor la momentul procurării valorilor materiale, serviciilor (inclusiv T.V.A. la valorile materiale importate) folosite pentru desfășurarea activității de întreprinzător în perioada fiscală respectivă, ținându-se cont de dreptul de trecere în cont.

Subiecții impozabili care importă servicii achită T.V.A. la data efectuării plății, inclusiv a plății prealabile pentru serviciul de import.

Dacă suma T.V.A. achitată sau ce urmează a fi achitată furnizorului la procurarea valorilor materiale, serviciilor depășește suma T.V.A. primită sau care urmează să fie primită de la cumpărători (beneficiari) pentru mărfurile, serviciile livrate, diferența se reportează în următoarea perioadă fiscală și devine o parte a sumei T.V.A. ce urmează a fi achitată pe valorile materiale, serviciile procurate în această perioadă cu următoarele excepții:

- Dacă suma T.V.A. la valorile materiale și la serviciile procurate de către întreprinderile ce produc pâine și produse de panificație și întreprinderile ce prelucrează lapte și produc produse lactate depășește suma T.V.A. la livrările de pâine, produse de panificație, lapte și produse lactate, diferența se restituie din buget în limitele cotei-standard a T.V.A., înmulțite cu valoarea livrării ce se impozitează la cota redusă. T.V.A. se restituie în modul stabilit de lege, într-un termen ce nu va depăși 45 de zile.

- Dacă depășirea sumei T.V.A. la valorile materiale, serviciile procurate se datorează faptului că subiectul impozabil a efectuat o livrare care se impozitează la cota zero, acesta are dreptul la restituirea sumei cu care a fost depășită T.V.A. la valorile materiale, serviciile procurate achitată prin intermediul contului bancar și/sau al stingerii sumelor din contul restituirii impozitelor, în limitele cotei-standard a T.V.A., sau cotei reduse a T.V.A., înmulțite cu valoarea livrării, ce se impozitează la cota zero. Restituirea T.V.A. se efectuează în modul stabilit de lege, într-un termen care nu depășește 45 de zile. La exportul mărfurilor supuse accizelor, fabricate din materia primă supusă accizului, limita valorii maxime a T.V.A.

apreciate spre restituire se majorază cu suma ce se apreciază prin înmulțirea cotei standard a T.V.A. la valoarea accizelor achitate furnizorilor la procurarea materiei prime utilizate la producerea mărfurilor exportate.

- Dacă suma T.V.A. la valorile materiale și/sau la serviciile procurate de către întreprinderile ce desfășoară activitatea de leasing depășește suma T.V.A. la livrările de bunuri sau servicii efectuate în cadrul contractelor de leasing financiar și/sau operațional, diferența se restituie din buget în limitele cotei-standard a T.V.A. înmulțite cu valoarea acestor livrări de bunuri sau servicii. T.V.A. se restituie în modul stabilit de Guvern, într-un termen ce nu va depăși 45 de zile.

Persoanele juridice și fizice care importă mărfuri pentru desfășurarea activității de întreprinzător achită T.V.A. până la sau în momentul prezentării declarației vamale, adică până la momentul introducerii mărfurilor pe teritoriul Republicii Moldova. Persoanele fizice care importă mărfuri a căror valoare depășește limita neimpozabilă de 300 de euro achită T.V.A. în funcție de valoarea impozabilă a mărfurilor (limita neimpozabilă nu micșorează valoarea impozabilă a mărfurilor). Restituirea T.V.A. conform normei indicate mai sus se efectuează numai subiectului impozabil care dispune de decizie de restituire a T.V.A. în contul stingerii datoriilor față de bugetul public național, iar în lipsa datoriilor, la cererea subiectului impozabil, în contul viitoarelor obligații ale acestuia față de bugetul public național sau la contul bancar al subiectului impozabil respectiv. Se interzice restituirea T.V.A. în contul stingerii datoriilor creditorilor subiectului impozabil care

dispune de decizie de restituire a T.V.A., inclusiv persoanelor juridice și fizice cesionari.

Concluzii. Mărfurile, valorile materiale importate, pot fi destinate consumului direct în interiorul țării de către consumator, incluzând și utilizarea acestora în procesul de producție, care duce (sau nu) la realizarea ulterioară. TVA se colectează la import, deoarece este un impozit pe consum și este trecut în cont, dacă mărfurile, valorile materiale sunt importate de subiecții impozabili în scopuri de întreprinzător. TVA pe mărfurile, valorile materialele importate urmează a fi achitată în momentul trecerii procedurilor vamale, iar valoarea care constituie baza pentru determinarea și achitarea impozitului, este prețul mărfurilor și valorilor materiale, inclusiv toate cheltuielile ce însoțesc furnizarea acestor mărfuri și valori materiale, impozitele și taxele care urmează a fi achitate la importul acestor mărfuri, valori materiale. Valoarea efectivă se determină în baza facturii furnizorului, altor documente comerciale, cum ar fi contractele, facturile de expediție pentru mărfuri, broșurile cu prețuri sau în baza altei ordine stabilite de legislație. Cheltuielile de însoțire includ cheltuielile aferente furnizării mărfurilor, valorilor materiale, cheltuielile de asigurare, precum și orice alte taxe care urmează a fi achitate la momentul procurării mărfurilor și valorilor materiale.

Bibliografie:

1. Titlului III al Codului fiscal al Republicii Moldova, nr. 1163 din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

2. Pentru mărfuri, data livrării se

consideră data predării (transmiterii) mărfurilor cumpărătorului (beneficiarului) sau dacă mărfurile sunt transportate, data livrării se consideră data la care începe transportarea. *A se vedea:* art. 108 alin.2 al Titlului II al Codului Fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1163- din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

3. Factură fiscală - formular tipizat de document primar cu regim special, pe suport de hârtie sau în formă electronică, prezentat cumpărătorului (beneficiarului) de către subiectul impozabil, înregistrat în modul stabilit, la efectuarea livrărilor impozabile. *A se vedea:* art. 93 alin.16 al Titlului III al Codului Fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1163- din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

4. Marfa se consideră importată, dacă importatorul respectă toate cerințele prevăzute de legislația vamală la importul de mărfuri pe teritoriul Republicii Moldova și dacă marfa a fost supusă taxei vamale. În cazul în care taxa vamală pe marfa importată nu trebuie achitată, marfa se consideră importată, ca și cum ea ar fi fost supusă taxei vamale, cu respectarea procedurilor corespunzătoare de import a mărfurilor, prevăzute în legislația vamală. *A se vedea:* secțiunea 5-a a Codului Vamal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1149-XIV din 20.07.2000. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. ediție specială.*

5. *Locul livrării mărfurilor, serviciilor* - locul efectuării livrării. *A se vedea:* art. 93 alin.15 al Titlului III al Codului Fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1163- din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

6. Livrare impozabilă - livrare de mărfuri, livrare (prestare) de servicii, cu excepția celor scutite de T.V.A., efectuate de către subiectul impozabil în procesul activității de întreprinzător. *A se vedea:* art. 93 Titlul III al Codului Fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1163- din

24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

7. Art. 5 alin.15 al Titlului I al Codului Fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1163- din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

8. Mărfuri de uz sau consum personal - obiecte destinate pentru satisfacerea necesităților proprietarului și (sau) ale membrilor familiei sale. *A se vedea:* art. 93 alin.7 al Titlului III al Codului Fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1163- din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

9. Art.95 al Titlului III al Codului Fiscal. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

10. Art. 96 al Titlului III al Codului Fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1163- din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

11. Art.104 al Titlului III al Codului Fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1163- din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

12. Art. 5 pct. 26 al Titlului I al Codului Fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1163- din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

13. Art. 225 al Titlului V al Codului Fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1163- din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

14. Art. 99 al Titlului III al Codului Fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1163- din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. ediție specială.*

15. Cerneavschii P. *Impozitele și dreptul fiscal*. Chișinău, 2001, art. 6.

16. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoare adăugată, nr. 93 din

01.02.2013. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 2013, nr. 27-30, art. nr. 140.*

Lilia GULCA,
doctor în drept, conferențiar
universitar interimar Universitatea
de Studii Europene din Moldova,
+(373)69287111,
gulcalilia@gmail.com

Lilia GULCA,
Doctor of Law, Associate
Professor University of European
Studies of Moldova,
(373) 69287111,
gulcalilia@gmail.com